

Mot.
1989/90
Jo215–219

Motion till riksdagen

1989/90:Jo215

av Erik Holmkvist (m)

Jordbruket Norrlandslänen

Devisen en levande landsbygd skall naturligtvis även gälla de nordliga länen. Ingen del av landet är mer beroende av jordbrukets fortlevnad för att nå den målsättningen än de nordliga länen.

När människor flyttar och när jord- och skogsbruksföretagen läggs ned försvinner även underlaget för skolor, barnomsorg och äldrevard. Busslinjerna upphör. Taxi försvinner. Butiken läggs ner. Postkontoret har då för länge sedan stängts och ersatts med postbud. En tidigare levande landsbygd dör, kvar blir de äldre som blir allt ensamare, får allt längre till sina grannar, vänner och bekanta. Barnen har sedan många år flyttat till södra och Mellansverige, om de inte varit lyckliga att ha funnit sin utkomst i kustens mer expansiva näringsliv.

Det som skyndar på denna utveckling mer än kanske något annat är att de unga flickorna flyttar. Kvar ännu något år blir pojkarna, men även de flyttar snart. I områden i det norrländska inlandet går det upp till fyra pojkar på varje flicka – en ohållbar situation. Bussningen i Pajala av flickor för några år sedan var ett bevis på obalans och ett rop på hjälp från ett inland som hastigt töms på sin ungdom – i första hand flickorna.

Mer än någonsin tidigare är dagens landsbygdsbefolkning beroende av att landsbygdens samlade resurser tas till vara på ett effektivt sätt. I de nordliga länen mer än någon annanstans har vår regionalpolitik en avgörande påverkan på utvecklingen. För att inte landsbygden skall fortsätta att tunnas ut ytterligare krävs insatser utöver det vanliga. Den socialdemokratiska politiken har medverkat till att avfolka landsbygden och därigenom skapat svårigheter för de människor som vill bo kvar.

Exempel:

- I de kommunala monopolen har den sociala servicen helt koncentrerats till tätorterna.
- Ständigt återkommande bensinskattehöjningar som fördyrar särskilt för dem som bor på landsbygden där alternativkollektiv trafik ofta saknas.
- En allmänt destruktiv skattepolitik i övrigt.
- Vägar som inte får normalt underhåll och därigenom blir allt sämre att färdas på.
- Den statliga styrningen av bidrag till kommunerna som tvingar dessa att lägga ned glesbygdsskolor.
- Svårigheter att få bygga ett eget hem på landsbygden.

Och inte minst det ensidiga stödet under flera decennier till enbart de stora KR-jordbruken har hindrat en mer normal utveckling mot kombinationssystemsättning, vilket skulle ha varit en bättre politik för att kunna behålla en levande landsbygd.

Lönsamheten inom jordbruket, som redan nu är otillräcklig, tenderar att bli sämre i början på 1990-talet – i synnerhet i Norrlandslänen. Detta tar sig uttryck i en allt högre medelålder och att allt fler jordbrukare lägger ned sina gårdar.

Exempelvis minskar antalet aktiva brukare i Norrbotten med 5 per månad. På tio år har antalet aktiva brukare minskat med mer än 40 procent i Norrbottens län, från 1 100 år 1980 till 640 i dag. Flera skäl ligger bakom denna utveckling. Ett och kanske det mest avgörande är att lönsamheten inte räcker till för någon nyetablering. Medan priset för investeringar i en normalgård i dag ligger på omkring 2,8 miljoner kronor, bär samma gård inte högre kapitalkostnader än ca 800 000 kronor. Det går således i dag inte att nyetabla i jordbruket.

Under de senaste 20 åren har det norrbottniska jordbruket inte producerat mat som räckt till att föda den norrbottniska befolkningen:

- 1988 producerade jordbruket i Norrbotten ca 30 procent av smörkonsumtionen i länet.
- Inget av den ost vi konsumerade.
- 60 procent av det nötkött vi behövde.
- 10 procent av fläskkonsumtionen.
- 20 procent av fårköttet etc.

Situationen skulle i ett skymnings- eller krisläge snabbt bli omöjlig.

Det finns kommuner med endast ett fåtal aktiva jordbrukare kvar. Exempelvis har Jokkmokk i dag endast fyra aktiva brukare. Jordbrukets föreningsrörelse får allt svårare att lämna service till sina glest utspridda aktiva brukare/medlemmar.

För att vi också i framtiden skall ha kvar en levande landsbygd krävs insatser utöver det vanliga. Det behövs ett helt batteri av åtgärder:

- Hinder för nyetablering måste undanröjas. Räntekostnaderna över tiden måste ses över.
- Lönsamhetsutvecklingen måste bli stabil utan alltför kraftiga svängningar.
- Särbestämmelser för Norrlandsjordbruket skall tillskapas inför EG-anpassningen.
- Ansvar och kostnaderna för landskapsmiljö och landskapsvård kan inte utan ersättning läggas på de aktiva jordbrukarna.
- Ur beredskapssynpunkt är det viktigt och önskvärt att produktionen av livsmedel är någorlunda jämt fördelad över landet. Det norrländska jordbruket kan inte tunnas ut ytterligare. Detta gäller alldeles särskilt Norrbotten.
- Produktionen av livsmedel bör om möjligt innebära att varje region i landet blir självförsörjande av de viktigaste basmatvarorna, så också Norrlandslänen.

- Regionala fraktstöd bör studeras och värderas bland de åtgärder som måste till för bibehållande av ett livskraftigt jordbruk.
  - Skatte- och energipolitiken får inte innebära en strypning av näringsens fortbestånd.
  - Det arbetande kapitalet i småföretag skall inte drabbas av förmögenhets-skatt.
- Mot. 1989/90
Jo215

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av ett ökat nyföretagande inom jordbruket i de norra länen i allmänhet och i Norrbotten i synnerhet.

Stockholm den 18 januari 1990

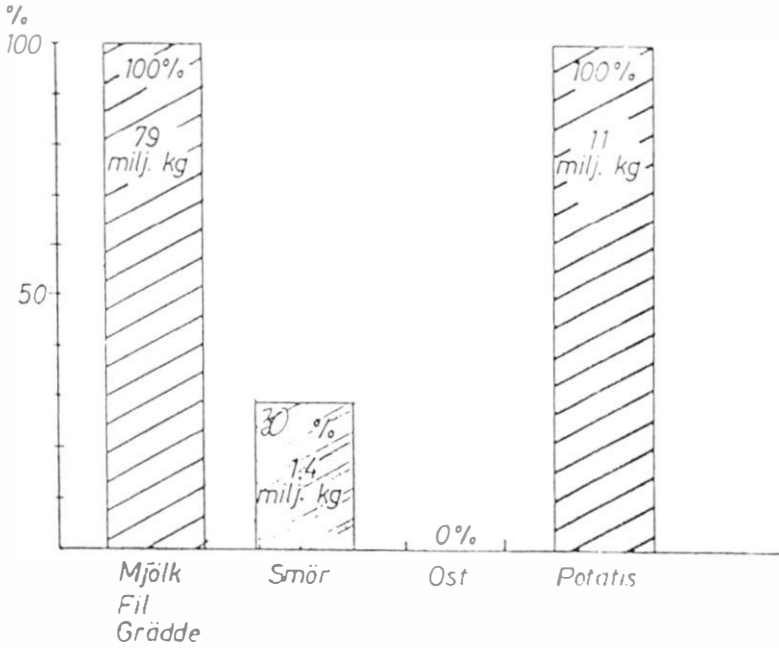
Erik Holmkvist (m)

PRODUKTIONSBALANS FOR JORDBRUKSPRODUKTER 1988

Mot. 1989/90

Jo215

Bilaga

PRODUKTIONSBALANS FOR JORDBRUKSPRODUKTER 1988

